LIDT OM CARL BAGGER OG HANS HUSTRU, SÆRLIG DERES LIV I ODENSE OG DERES EFTERMÆLE

Af *Christine Reimer*

Odense er mange historiske Navnes By, og den kan kalde adskillige Digtere for sine. Den er saaledes *Kingos, H. C. Andersens, Emil Aarestrups* og *Carl Baggers* By. Og Odense Kirkegaard gemmer Støvet af flere af det sidste Hundredaars kendte og paa forskellige Omraader fremragende Mænd. Her har de to sidstnævnte Bysborgere, der har erhvervet sig Digternavn, som lever i vor boglige Historie, ogsaa deres Grave. I et Familiegravsted hviler Digteren, Stiftsfysikus Carl Ludvig Emil Aarestrup, der døde i Sommeren 1856, og paa en ensom Gravsten staar: „Digteren Carl Bagger 39 Aar og eneste Søn 17 Aar. Døde 1846. Fredet af Odense Kommune."

Bagger sang med Kærlighedens Glød Foraarets Pris, og smukt har han skildret saavel Naturens som Menneskelivets Vaartid: „Nu er der Forskel ej paa Syd og Norden, Italien blomstrer, Danmark har sin Vaar. — Hist i Ægypten staar ej Storken mer; Instinktet hvisked, det var Rejsetiden, nu er den her og efter Hjulet ser.[1]) — Du hellige, Du lyse Vaargudinde, berør Du ogsaa mig med venlig Haand; lad og for mig en nyfødt Sol oprinde, giv smukke Tanker mig, foryng min Aand. — En lysgraa Farve ud af Barken brister, Naturens Værksted flyttet er til Nord, — kast Blomster i mit Hjerte, Vaargudinde, lad ogsaa der Din varme Majsol skinne!"

Med en saadan Majhyldest slutter Bagger sit Digt „Herregaarden", hvori han med megen Varme synger om Herresædet Basnæs ved Skelskør, hans ungdomselskede *Thora Fiedlers* Hjem og det Sted, hvor han selv oplevede sin lykkeligste Tid. De glødende Elskovssange, han skrev til hende selv, er først ret blevet kendt og værdsat efter hans Død. Men med sine skønne Ungdomsdigte har han indskrevet sit Navn i den danske Digtning, hvor det vil leve. Ved sin Svigermoders Død, da hun (født Sporon) som Enke ejede Basnæs, skrev Bagger atter et smukt og stemningsrigt Digt

1) Et Tidsbillede ligger gemt heri, nu er Storkene ikke saa talrige.

om Basnæs. Det begynder aldeles som det førstnævnte, og deri siger han, at det første blev skrevet i hans egen og Naturens Vaar — nu er der kommet Vintertid.

Bagger blev selv født i Vaaren, den 11. Maj. Bagger regnes vel ikke til Skovens største og klangfuldeste Sangfugle, men det hedder mærkeligt nok ude paa Landet — saaledes blandt fynske Landsbyfolk — at Nattergalen — Fuglenes fornemste Sanger — netop hvert Aar begynder sin Sang den 11. Maj, og det gamle morsomme Bondeord føjer til: Den Nat Kl. 12 har Nattergalen faaet alle sine Stemmer, da skal den synge med 12 Stemmer og slaa Triller saa store som et Vognhjul. Bagger begyndte i sin egen tidlige Vaar at synge og fik som Nattergalen kun en kort Sangtid.

En evnerig, ung Mand, der under et tøjlesløst Liv i sin Ungdom skrev en Række saa værdifulde „Digtninger", at de har givet ham varig Plads i Bøgernes Verden, hans Giftermaal med Thora Fiedler og hans Stilling som Redaktør i Odense — *det* er de mærkbare Tildragelser i dette kun 39-aarige Menneskeliv. Et meget for vildt Liv lagde denne Digter i den tidlige Grav.

* * *

Det var først min Tanke her kun at dvæle ved Carl Baggers Liv i Odense, Død og Eftermæle der. Men da jeg ikke kan forudsætte, at alle Læserne kender Baggers Digtning eller hans og hans Hustrus hver for sig mærkelige Menneskeskæbner, maa jeg tillige først give en kort Skildring af, som Livet formede sig for dem, før de naaede at fæste Bo i et lille Hus paa Vestergade i Odense.

Baggers Hustru var, som sagt, født Fiedler og født paa Basnæs. De forlovede sig, da Carl Bagger var 20 Aar gammel og hun var 17 Aar gammel; men først, da deres Barn var over 8 Aar gammel, holdt de Bryllup. Bagger var selv et uægte Barn, født paa Fødselsstiftelsen i København d. 11. Maj 1807 og døbt 13 Dage efter med Navnet Carl Christian. Hans Moder var sysselsat i en Tobaksbod paa Vesterbro i København og hed Jomfru Poulsen; hun døde et Aarstid efter Sønnens Fødsel. Hans Fader var Justitiarius i Politiretten m. m. og døde ugift, 38 Aar gammel, 3 Aar efter Barnets Fødsel. Men han lod Drengen bære sit Navn og indsatte ham inden sin Død som sin ægtefødte Søn og sørgede for, at

han fik en god Opdragelse. Han kom i Huset hos sin Farbroder, der var Officer, men som ogsaa døde i Drengens Barndom, og han blev derefter opdraget af Farmoderen, Etatsraadinde Bagger. Han gik først i den lærde Skole i Roskilde, senere paa Sorø Akademi. Herfra blev han 1827 Student med første Karakter. Aaret efter tog han anden Eksamen med samme Karakter og havde nu Ophold i København for at studere Retsvidenskab.

Til Basnæs fik Bagger Adgang, fordi Sønnerne derfra var hans Kammerater paa Skolen i Sorø, og deres Moder havde kendt hans Fader. 1827 forlovede Bagger sig med Thora Alvilda Fiedler, der var født 1810. Bagger skrev et glødende Elskovsdigt, men Forlovelsen vilde det unge Par foreløbig holde hemmelig. Dette lod sig dog ikke gøre ret længe. Efter et Besøg i København i Efteraaret 1828 maatte Thora Fiedler betro sine Forældre et Fejltrin, der ikke kunde rettes.

De herover bedrøvede Forældre sendte saa deres Datter over til deres Venner paa en Skovridergaard i Midtjylland. (Faderen døde under hendes Fraværelse.) Her fødte hun i August 1829 sit Barn, Carl Christian kaldet, med Efternavn Petersen, og i Kirkebogen indført som ægtefødt Barn af et Par Forældre, hvis Navne var falske. Drengen blev sat i Pleje og blev i Jylland.

Efter denne Tildragelse var Basnæs i mange Aar lukket for Bagger, og han var — i Stedet for at dyrke sit Brødstudium, Lovkyndigheden, — ved at gaa til Bunds i et uhyggeligt og meget usundt Knejpeliv i København. Men det var netop i disse Aar, at han skrev sine bedste Ting, Digte til Kærlighedens Pris, Romanen „Min Broders Levned"[1]) der regnes for hans egen Levnedsskildring — og alle de andre Ting, der har erhvervet ham sit Eftermæle. Hvem kender ikke Digtet „Den engelske Kaptajn": „Fra Kullagunnarstorp de svenske saa i Kattegat spredt en engelsk Flaade"? Dette og adskillige andre af hans smukke Digte er gaaet over i Læsebøger til Skolebrug og i forskellige udgivne Poesisamlinger, og er derved blevet kendt saa at sige

[1]) I „Min Broders Levned" er optaget Brudstykker af en gammel Foraarssang, som ogsaa Ingemann har gengivet og som findes flere Steder i ældre Folkemindeskrifter, hvad der viser Sangens Udbredelse. Her forekommer følgende Vers:

„Giv Mælk og Smør og Osten sød,
velsign os med Boghvedegrød.
Lad Hønen give Æg paa Fad
til Pandekag' og Æggemad.

Bevar vor' Gæs fra alskens Nød,
Gør Kaalen fed og Dynen blød.
Stærk Humle hæng paa Stængerne,
sæt bedsk Malurt i Bedene."

af alle. Men den Gang maatte han selv bekoste Udgivelsen af sine Bøger, hans Bogdommere slog hans Digtning ned, og først en Snes Aar efter hans Død blev hans samlede Værker udgivet.

I Oktober 1836 hørte Bagger, at det var Familiens Agt, at Thora Fiedler skulde tage Ophold i Hamborg hos Slægtninge der. Bagger ilede fra København til Korsør og kom tidsnok, inden Skibet „Løven" afgik derfra til Kiel, og traf sin Thora, der lovede fremdeles at være ham tro. Efter dette Afskedsmøde skrev han det gribende Digt: „Dampskibet Løven".

— — —

Bagger var en Dobbeltnatur, og han kom aldrig paa sin rette Hylde. Midt i sin Svir og Nattesværm skrev han kønne Ting paa dyb, religiøs Grund. Paa ham selv passer det nok bedst, hvad han siger i et Mottovers i „Min Broders Levned".

„Tidt fandt hos den slette jeg Funker fra Gud:
det gode kan aldrig dog rent slettes ud.
I vildeste Hopsa paa Hamburgerberg
fornam jeg dog Mozart om end kun som Dverg."

Forøvrigt gik det, som han ønskede i Digtet „Ønskerne". Hans Ønsker saavel i første som i sidste Vers er blevet opfyldt:

„En lang, en sygelig Drømmevej,
derom, Alfader, jeg beder ej:
Lad Skibet sejle saa kort, Du vil,
naar Fartøjet blot løber muntert til."

Efter at han var havnet i en fast Stilling, var hans Helbred nedbrudt af det uordentlige Levned, han havde ført, og han var trykket af Sygdom, Næringssorg og Utilfredshed, saavel med sin bundne Stilling som med Hjemlivet. Han havde som Følge af sin Levevis i Ungdommen ingen Stadighed, lige saa lidt efter som før han fæstede Bo, og han kunde ikke undvære Værtshuslivet.

Kort efter Thora Fiedlers Afrejse i 1836 overtog Bagger en ledende Stilling ved Fyens Stiftsavis (nuværende „Fyens Stiftstidende"), den da saakaldte „Hempels Avis", og virkede her fra 12. November 1836 til sin Død 25. Oktober 1846. Men først efter Fru Fiedlers Død i Januar 1837 kunde han 3. November samme Aar føre sin Thora (der da havde arvet 8000 Rdl.) som sin Hustru til sit Hjem. Men dog først i 1839 tog de Sønnen — der nu

havde Ophold i en Præstegaard — hjem til sig. Faa Aar efter var hele Hjemmet atter opløst.

* * *

Baggers Tiltrædelse ved Avisen gjorde ingen Ændring i dens Udseende. Paa Forsiden stod som forud: Redigeres, trykkes og udgives af Søren Hempel, Kancelliraad. Først 20. September 1838 er Ordet „redigeres" strøget paa Forsiden, og paa Foden af sidste Side staar: (I Udgiverens Fraværelse redigeret af Carl Bagger) indtil den 27. Decbr. s. A., da der i Klammen staar: (Paa Udgiverens Vegne redigeret af Carl Bagger) og endelig Dagen efter, 28. Decbr., staar uden Klammer: Redigeret af Carl Bagger. Søren Hempel døde 12. Januar 1844. Efter den Tid — fra 6. Maj — kom Bagger til at staa som Redaktør paa Forsiden sammen med Udgiveren M. C. Hempel. — „Fyens Stiftsavis" udgik ikke hver Dag, i Begyndelsen af Baggers Tid ca. 4 Gange om Ugen, senere 5—6 Gange.

Carl Bagger egnede sig, som allerede sagt, ikke for sit Arbejde ved Bladet. Der findes en Anekdote, i Følge hvilken Avisens Udgiver, Søren Hempel, i fynsk Mundart beklager sig over sin foregaaende og nuværende Leder af Avisen saaledes: „Hillerup, ha' ville, men ha' ku' ette, Bagger, han ka', men ha' vil ette."

Ja, der findes mange Odense-Anekdoter om Bagger. Hans Hus var Nr. 30 paa Vestergade. Det laa i skraa Retning fra Avisens Gaard paa den anden Side af Gaden. Indtil 1921 drev Købmand Chr. Sørensen sin kendte Kolonial- og Delikatessehandel her; samme Slags Handel driver den nuværende Ejer. En kort Tid der imellem ejedes Stedet af Andelsbanken. Her løb man fra Trykkeriet frem og tilbage tværs over Gaden med Papirer over til Bagger, der saaledes redigerede Avisen fra sit Hjem. Undertiden laa han et rumt Stykke Tid af Dagen til Sengs og sov Nattesviren ud.

Hans Hustru havde vel trofast i en halv Snes Aar holdt Ventetiden ud; men den unge Herregaardsfrøken magtede maaske ikke tilfulde Husmoderstillingen i det lille, borgerlige Hjem. Dette er ikke let nu at gennemskue og at udtale sig om. Men hun høster i flere nu kendte Breve dyb Beundring og megen Værdsættelse for sin urokkelige Kærlighed og Trofasthed imod sin Ægtefælle. Men Bagger lod sig nu en Gang ikke knytte til Hjemmet. Hun sad oppe om Aftenen og ventede paa ham, om Klokken blev nok

saa mange, før han vendte hjem; saa man forstaar, at der skulde stærke, bærende Kræfter til et Samliv med en Ægtemand som Bagger.

En gammel Bysborger, der har kendt Bagger, har saaledes fortalt, at en Gang vandt Bagger i Lotteriet, men han udeblev da helt fra Hjemmet og viste sig ikke, før han ikke havde flere af de vundne Penge tilbage. Da han endelig kom hjem, sagde hans Kone, at det var da rart med de Penge, for saa kunde de faa lidt af deres Gæld betalt. Nej, det lod sig ikke gøre, svarede Bagger, for nu var de brugt hver Skilling; men han havde moret sig saa dejligt.

Urmager Georg Schmidt, i hvis Hus Bagger som ugift først kom til at bo, var en i sin Tid kendt Odenseborger. 1827 solgte han sin Fædrenegaard paa Flakhaven og flyttede til Vestergade. Hans Datter, Alfriede Schmidt, — Stifterinde af Odense Værnehjem, Ejerinde af tre Gaarde paa Vestergade og som nu tillige maa mindes som Legatstifterinde, idet hun skænkede sine Ejendomme til Legater — døde 1905. Frøken Schmidt bevarede i sit Hjem mange gamle Mindegenstande, deraf flere af byhistorisk Museumsværdi, en Del af disse er da ogsaa havnet i „Fyens Folkemuseum". Et helt Skab var fyldt med den gamle Dames Barndoms Legetøj. Naar hun viste alle disse morsomme Sager frem, fremviste hun ogsaa et Par smaa, gammeldags Kopper med forgyldt Indskrift: „Zum Geburtstage". Frøken Schmidt forklarede da: „Disse Kopper fik jeg paa min 7-aarige Fødselsdag 1843 af Digteren Carl Bagger, i hvis Hjem jeg som Genbo daglig kom i hele min første Barndom." Bagger færdedes ogsaa ud og ind i hendes Hjem, og hun fortalte Træk om ham og hans Enke, som jeg desværre ikke nu med fuld Klarhed husker.

Hvad Bagger digtede i Odense er uden særlig Betydning. Men han skrev Vers til forskellige Odense-Folk og Begivenheder, af hvilke nogle er optaget i hans sidste Digtsamling 1845 „Øjeblikkets Børn". Deri er et smukt Digt om Næsbyhoved Sø, men der er fremfor alt hans uvisnelige Børnevise — som han *nok* skrev til sin lille Søn — den prægtige Vaarvise, der i 8 Vers ved Hjælp af Naturens Foraarstegn svarer paa: naar Vaaren kommer. I den tilkendegiver han sit Bosted, idet han lader Sneppen komme: „Naar først komme blot de Dage, at i Odense paa Tage, Stæren bygger højt sin Rede o.s.v.".

Til Baggers mange Odense-Lejlighedsdigte kan ogsaa henregnes de Drikkeviser, han skrev til „Det kongelige privilegerede borgerlige Skyttelaug"s Gilder, de har dog især kun Øjeblikkets Værd og kunde derfor med større Ret end de ovenfor nævnte kaldes „Øjeblikkets Børn". Det vekslende Oldermandskab for den ældgamle Byfest af 1704, der endnu — som en Mærkelighed i Odense samt i vore Dage — Tirsdagen efter Pinseugen fejres i sin gamle Skikkelse (dog nu kun hvert andet Aar), opbevarer nu sammen med Festens øvrige Tilbehør en fyldig Samling af skrevne Festsange, en Visebog, som stadig er i Vækst. Men Carl Bagger var 1844 den *første* Festdeltager, der forherligede Festen med særlige til Dagen digtede Viser, og han vedblev dermed de to følgende Aar, indtil sin Død. Efter at Bagger havde lagt for med dette Tillæg til Festen, har man uafbrudt fortsat i dette Spor i Tiden siden da. „Der blev Jubel," hedder det i Skyttelaugets Jubilæumsskrift af 1904, „blandt Skyttebrødrene, da der første Gang leveredes dem et Blad Papir med to rigtige Sange, skrevne i Dagens Anledning — — og fra den Tid af har Skyttelavet aldrig manglet en Digter — —. Den første Digter var en af Danmarks rigtige, en af dem, som nævnes i Litteraturhistorien, *Carl Bagger.* — Men han var den Gang kun et Vrag, af, hvad han havde været, og ingen af de Viser, han i dette og de følgende Aar leverede Skyttelavet, hører til hans betydelige, som vil bevare hans Navn længe. Dog var Skyttelavet netop noget for ham, han har sikkert været blandt de kaadeste og har rigtigt ladet sit Vid spille, som han ogsaa plejede at gøre, naar han om Aftenen i *Andrups* Vinkælder i Jordan[1]) kunde samle en lyttende Kreds om sig."

Den gamle landskendte og endnu bestaaende „Fyens Stifts Læseforening" blev stiftet 1838. I denne Forenings Jubilæumsskrift 1908 hedder det: „Blandt de øvrige, der havde Sæde i den første Bestyrelse skal nævnes — [og flere Navne nævnes]. Mest bekendt af dem alle er maaske Carl Bagger, Digteren og Redaktøren af den Hempelske Avis, men han spillede her ingen Rolle og traadte allerede efter et halvt Aars Forløb ud."

— Sammenstillingen af disse to Citater tegner et ret tro Billede af Bagger som Borger i sin By.

* * *

1) Stednavn i Odense.

Den unge Bagger, der var født 1829, døde den 21. Oktober 1846. Han var kommet i Landvæsenslære, kom til Skade, blev hentet hjem og døde hjemme. Fire Dage efter, den 25. Oktober, døde Bagger. De blev begge jordet d. 2. November. Først den 24. Oktober kundgøres Sønnens Død i Avisen af „hans dybtsørgende Forældre". Ved Baggers Død bærer Avisen sidste Gang hans Navn Lørdag den 24. Oktober, Avisens 75. Aargang, Nummer 225.

I efterfølgende Nummer skriver Bladet efter Omtale af Biskop Fabers Død:

„Et andet sørgeligt Budskab maa *Avisen* i Dag bringe, at nemlig Digteren *Carl Bagger*, i 8 Aar sammes Redakteur, ved Døden er afgaaet igaar Aftes.— Hans lyse Aand og de milde, velklingende Toner, som saa ofte udgik fra hans Sangerbryst, ville længe mindes, og hans inderlige og trofaste Vennesind især dybt savnes af

Udgiveren."

Ret mærkeligt er — ikke den enkelte Side — men *hele Nr. 226* afrevet af det eneste i Odense tilgængelige Eksemplar af det af Bagger redigerede Blad, det gamle Odenseblad, som *Stiftsbiblioteket* ejer de mange Aargange af. Det er borte helt!

Det næste Nummer — 227 — er dateret Tirsdag den 27. Oktober, og heraf fremgaar Baggers Død kun derved, at hans Navn er strøget, og samme Tavshed varer til den 31. Oktober, da findes i Avisen et af Datidens almindelige Gravvers med hans Navn over. Først Mandag den 2. November læser man en Kundgørelse saalydende: „For fraværende Slægt og Venner bekendtgøres herved sørgeligst, at min elskede Mand Carl Bagger, efter nogen Tids Sygelighed roligen henslumrede Søndagen den 25. Oktober. Odense, den 2. Novbr. 1846. Thora Bagger, født Fiedler."

Samtidig findes en Skildring af Jordefærden: „En rørende Højtidelighed har vi i Dag været Vidne til. Faderen, Digteren *Carl Bagger*, og hans eneste 17aarige Søn, stededes til deres sidste Hvile. Et meget talrigt Følge af alle Stænder ledsagede Ligene fra Sørgehuset til Kirken og derfra til Kirkegaarden, hvor mangt et vemodigt Blik hilsede de dyrebare Levninger for sidste Gang. Fra Sørgehuset udbares Digterens Lig af det *Hempelske* Officins Typografer, og ved Kirken modtoges det af Sangforeningens Medlemmer og henbares til Alteret, hvor Hs. H. Hr. Stiftsprovst

Svitzer, efter først at have skildret Manden med den højtbegavede Aand og Ynglingen med de skønne Forhaabninger, i en gribende Tale udviklede, at, skønt Herrens Veje ikke ere vore Veje og Herrens Tanker ikke vore Tanker, dog Herrens Veje er Visdom og hans Tanker Barmhjertighed. Efter Talen afsang Sangforeningen fra Orgelet følgende smukke Kantate af Hr. Billettør *Petersen.*" Dennes 6 Vers hæver sig dog ikke over den almindelige Gravpoesi i de Tider. Han ser i høj Grad op til Bagger: „Hvad dunkelt laa i Tankens Svøb som Larve hans Aand gav Følelse, Liv og Farve" ... og han sætter Baggers Hustru et Minde: „En kærlig Mages Graad, — en Moders Taarer i sorgfyldt Hjem har vædet disse Baarer. Forladt og ene maa nu Hjertet bløde i Hjemmets Øde."

Den 3. Novbr. staar i Avisen følgende: „I Svendborg Avis læses følgende Digt ved *Carl Baggers* Død:

„Maatte end Dit Livs Solstraaler brat forsvinde,
synke ned bag Glemsels Taagehav,
skal Dit Dagværks aandelige Minde
stedse skønt forgylde sorte Grav.
Og som Genklang af de skønne Sange
skal til efterladte Hjerters Trøst
høres Mindehymner fra saa mange
som Naturen gav en Sangfugls Røst"."

Den 4. Novbr. er optaget fra „Flyveposten" en Artikel i Anledning af Baggers Død, der tillægger Bagger et udødeligt Navn og omtaler, at det er ret almindeligt, „at en Digters Værker først ret egentlig skulle leve, naar Digteren selv har ophørt at gøre det. Den Digter, om hvis Hedengang en af de sidste Dage bragte os Budskabet, savnede vel ikke al Anerkendelse iblandt os som en af de fortrinligst begavede; men denne var dog langtfra tilstrækkelig nok til virkelig at lade ham vederfares Retfærdighed, end sige, at den skulde have vist sig saa virksom, at den derover kunde bevare ham udelukkende for det skønne Kald, hvorom Livets venlige Genier havde sunget for hans Vugge. Men der vil uden al Tvivl komme en Tid, da Carl Baggers Navn indtager en Plads paa det danske Parnas, som faa andre, da man i hans udødelige Sange vil erkende den lysende Guddomsgnist, der vidner om dens himmelske Udspring, o. s. v. o. s. v. "

Den 9. Novbr. er optaget i Avisen fra „Berlingske Tidende" et følt og stemningsfuldt Sørgedigt, undertegnet H. H. Nyegaard, hvori det bl. a. hedder:

„Kun sparsomt lønnes Skjaldens Qvad i Nord,
han Laurbærkrandsen rækkes først i Døden."

Den 10. Novbr. findes et indsendt Digt, undertegnet „Langeland den 4. Novbr. A. M.", der ligeledes viser, at Carl Bagger havde mange Venner; de to sidste Vers lyder saaledes:

„Han var trofast, aaben, ærlig,
aandrig, fuld af Vid som faa,
i sin Omgang blid og kærlig,
derfor tungt han savnes maa.

Mange Taarer vistnok rinde
vil paa alle danske Øer,
dog vi vil os alle minde,
at en Digter aldrig dør!!"

Den 15. December findes følgende: „I Vejle Amts Avis læses følgende smukke Kvad over Digteren Carl Bagger, forfattet af den jydske Bondesøn *C. A. Thyregod*, der som Soldat i Sommer opholdt sig i København, men nu ved Kongens Understøttelse er kommen paa Jellinge Seminarium."

„Der lyder en Stemme fra Odense By
sørgmodig som Efteraarsvinden,
den klinger i Morg'nens og Aftenens Gry;
thi Digterens Aand steg forklaret mod Sky,
derfor triller Taarer paa Kinden.

Den svang sig mod Stjernen paa hvalte Azur,
der vinkede skønnere Glæder,
hans Støv sluttes ind bag den snevreste Mur
og trindt om hans Gravhøj den hele Natur
ifører sig Sørgeklæder.

I Digterens kære, o plant paa hans Grav
den skønneste Blomst til hans Minde,
hans vaarlige Blomster saa tidligt faldt af,
hans Liv var en Snekke paa brusende Hav,
der iler for flyvende Vinde.

Dog leve de Blomster, han gav os til Lyst
og Lindring i Savn og i Smerte,
end toner iblandt os hans mægtige Røst
og vækker Begejstring i Ungmøens Bryst
og Kraft i det mandlige Hjerte.

Kun sjeldent han Glæde fandt her for sit Fjed,
tidt trued' ham Modgangens Torden,
i Verden var ikke hans blivende Sted;
men hist vil vi haabe, han finder den Fred,
han søgte forgæves paa Jorden."

Den 30. Decbr. har Bladet — det er stadig det samme Blad — optaget endnu et Digt. Det er fra Aarhus Avis, og det hædrer Baggers Minde ved at sige, at hvad han gav os: „*det* skal i Arv til Slægter følge!", at han har skabt sig „et evigt Eftermæle". „Ja, Sagas Griffel tegne skal Dit Navn".

— En og samme Traad gaar igennem alle disse Sørgekvad, alle priser de *de* Toner i Baggers Digtning, der er stærke og skønne, rene og fine, og alle er de enige om at udtale, hvad man i daglig Tale vilde udtrykke med at sige: at Bagger var et godt Menneske, som var værst imod sig selv.

I sidstnævnte Nummer af Avisen — som forøvrigt ogsaa forud — staar udbudt til Salg, som „nylig forladt Pressen", andet Oplag af „Min Broders Levned" til Pris en Rdl.

* * *

Efter at Fru *Thora Bagger* saaledes samtidig havde mistet baade sit eneste Barn og sin Mand, flyttede hun ud i Søndergade. Hun lærte at kende en Møllebygger *Borum*, der arbejdede paa Allerups Jernstøberi, og 1851 blev hun hans Hustru. De flyttede senere til Korsør, hvor Borum sammen med en Larsen begyndte et Jernstøberi, men denne Larsen kom snart efter tilbage til Odense, og Borum døde 1856, efterladende sig Enken og en Søn.

Fru *Thora fra Basnæs* var nu i sit urolige Liv for anden Gang Enke, og nu stod hun der i den By, hvor hun kun havde tilbragt nogle faa Aar, og stod vist ret tomhændet, ikke langt fra den Herregaard, hvor hendes Vugge stod. Hun henlevede nogle Aar i Korsør, tog siden til København, hvor hun døde 1897 i smaa Kaar. Hun blev da — mærkelig nok — stedt til Hvile i Korsør

ved sin *sidste* Mands Side — med hvem hun tilmed kun havde levet saa kort Tid — og *ikke* i Gravstedet i Odense ved den Mands Side, der til hende havde sunget med Navns Nævnelse („Et Sendebrev") en Digters Elskovssange i saa rige Toner og saa rigt Maal, at han derved har aabnet hende en Plads i Litteraturen ved Siden af sig selv. — Saaledes blev det altsaa ikke. — Hende, der holdt ud i Trængselstiden og blev sin Ungdomskærlighed tro til det sidste, de to, der havde delt Livsskæbne med hinanden! — Forøvrigt hæver selve hendes Livsførelse hende op blandt de Personer, hvis Navn lever.

En Kreds af Givere, der vilde hædre hendes Minde, sluttede sig da ogsaa senere sammen og rejste et Mindesmærke paa hendes Grav paa Korsør Kirkegaard. Det blev afsløret paa hendes Hundredaarsdag, den 14. August 1910, med en Festlighed, ved hvilken Forfatteren *Alfred Ipsen* og *Andreas Dolleris* og flere talte, og Graven blev prydet med flere Kranse, pyntet med røde og hvide Baand, samt en Krans fra *Familien*. Paa den 3 Alen høje Granitsten staar: „*Thora Alvilda Fiedler*, født 14. August 1810 paa Basnæs, død 13. Marts 1897 i København. Gift med Digteren Carl Bagger 1837—1846 og med William Borum 1851—1856. Fredet af Korsør Kommune." — Før den Tid havde Fru Thora end ikke sit Navn paa en Gravsten!

* * *

Om Digteren Baggers Grav paa Odense Kirkegaard skrev Alfred Ipsen i Pragtværket „Danmark": „Noget Monument er der ikke, kun en Plet Jord omgivet af et Jernrækværk, hvori en Plade med hans Navn. Trofast Vedbend fylder Jernets kolde Ramme." Efter den Tid — og det maa være sket kort efter — da Graven længe før var hjemfalden, har Odense By rejst Bagger den Sten, der nu findes paa hans Grav; en mørkpoleret, opretstaaende, med sit Fodstykke en Meter høj Granitsten. Den gentager den samme Indskrift, som forud stod, og endnu staar der bagved Stenen, paa den lille, ovale Plade paa Gitteret, og som her forud er gengivet. Dernæst er der tilsat: „Fredet af Odense Kommune". Men Stenen bærer ikke Aarstallet for, naar den blev rejst. Dog, den 29. April 1887 vedtog Byraadet at sætte Stenen og yde et Bidrag til Gravens Istandsættelse.

Men først i Hundredaaret efter Baggers Fødsel begyndte ret hans sidste Ønske i Digtet „Ønskerne" at ske Fyldest. Da begyndte „Æren at skinne ned paa hans Grav", og da fandt man mere, end hvad der forud var sket, Grund til at „bringe hans Navn til en yngre Old". Da kom hans Navn ikke alene frem i Odense By, men hans Digtning og hans Liv og Levned blev da paa mange Maader opfrisket. Bladene skrev Artikler derom, og der blev udgivet Mindeskrifter af *H. Schwanenflügel* og af *Andreas Dolleris*.

Denne sidstnævnte Skildring af Carl Bagger og hans Hustru — der dog først udkom nogle Maaneder efter Hundredaarsdagen — udgik i Odense. Den er en elegant udstyret Bog, et Skrift for særlige Bogvenner eller Bogsamlere, idet det kun er trykt i 488 nummererede Eksemplarer. Dette Tal er det Nummer, Digteren fik ved sin Fødsel paa Fødselsstiftelsen, og som han ved sin Daab mærkedes med ved Siden af sine Fornavne. I denne smukke Jubeludgave forekommer mange Portrætter samt nye og interessante Oplysninger efter da hidtil utrykte Kilder.

Paa Odense Kirkegaard, der er saa velholdt, at den regnes for en af de smukkeste Kirkegaarde her i Landet, er Baggers Gravsted Nr. 26, og det har en god og hyggelig Plads. Følger man den brede Gang, der til venstre for Indgangen gaar langs med Kirkegaardens sydvestlige Ydermur, er der paa venstre Haand kun een Række Grave. De ligger kønt og frit, aabent og dog fredelig skærmet af den med Træer og Vedbend tilvoksede Stensætning, som her slaar Kreds om de dødes stille Have. Her finder man et lille, velholdt, indgitret Gravsted med ovennævnte Sten mellem høje, grønne Gravplanter. Smukkest er her netop i Maj omkring Digterens Fødselsdag, naar hans Hvilested ligger frodig skygget af det solide Baggrundshegn, naar Foraaret med blomstrende Kastanier og anden Vaarpragt ombølger „hans Grav i Nord." Da mindes man atter om, hvorledes han selv har skildret Foraaret i sine her forud som Indledning fremførte og i andre Majdigte.

Paa Baggers Hundredaarsdag lod Odense Kommune Gravstedet festligt smykke med nygrusede Gange, blomstrende Syren og Spirea samt friske Paaskelillier i Hjørnerne. Men foruden den kommunale Udsmykning var Graven Genstand for Hæder fra forskellige Sider. Der var henlagt Kranse med Baand og Indskrift fra det Blad, Bagger ledede, o. fl. Paa Baandet, vedhæftet en Krans

fra Digteren Andreas Dolleris, var aftrykt det sidste Vers, hvormed hans alt omtalte smukke Jubilæumsskrift slutter, og som er Slutningen af et Digt, som Bogens Forfatter skrev 1879. (Det afveg i et Par Ord fra Bogens Tekst.) Paa Kransebaandet stod:

„Den Gang, Du daled, kendtes Du af faa,
og færre fletted Kranse til Dit Minde;
men for en yngre Old Dit Navn vil skinne,
Du, hvem jeg elsker, hvem jeg aldrig saa."

Der var ogsaa henlagt en Buket fra en i Viborg boende Dame (Datter af Hedeselskabets Medstifter, Morville), der fra sin tidligste Ungdom har kaldt Bagger for sin Yndlingsdigter, hvorpaa var skrevet: „Bedes godhedsfuldt henlagt paa Digteren Carl Baggers Grav. Emma Spreckelsen, født Morville."

Ved Graven fandt en lille Højtidelighed Sted, og samme Dag stod at læse i fynske og andre Blade følgende Opraab, undertegnet med 37 Navne, Folk i forskellige Livsstillinger:

„100 Aar er forløbne, siden Digteren *Carl Bagger* fødtes. De sidste Aar af sit Liv tilbragte han i Odense, og han blev stedt til Hvile paa Assistens Kirkegaard i denne By. Undertegnede, der har ment, at der kunde være god Grund til at rejse Digteren et passende Monument paa hans Grav, tillader sig herved paa Hundredaarsdagen for hans Fødsel at henvende sig til ærede Medborgere fra By og Land med Anmodning om at bidrage til et saadant."

Mindesmærket blev dog først rejst den 24. December 1914. Der blev i de mellemliggende syv Aar i Odense Byraad ført forskellige Underhandlinger om det Sted, hvor Stenen skulde rejses. Der blev foreslaaet Graabrødreplads ud for det Sted, hvor Baggers Bladvirksomhed faldt, og Byens forskellige Anlæg blev nævnt; endelig vedtog man i Efteraaret 1913, at Stenen skulde have Plads i Kongens Have. Her stod den ved Jernbanegade, nær ved den gamle Statsbanegaard, Øst for Landsarkivet — indtil Sommeren 1919, da Stenen flyttedes hen midt i Haven. Byen har saaledes begge Gange afgivet Pladsen, og den afholdt Udgifterne ved Stenens Opsætning. Selve Mindesmærket blev tilvejebragt for de indkomne Bidrag, ialt 2500 Kr., deraf var en enkelt Mands i Odense 1000 Kr.

Den høje, firkantede Granitsten, som paa sine brede Flader,

der paa alle 4 Sider er aldeles fyldt med Indskrifter, og med sine Ornamenter foroven, gør ret Indtryk af en Mindesten; man kommer nærmest til at tænke paa en Gravsten. Den er tegnet af Kunstneren Aksel Hansen og smukt udført — med ophøjet Skrift — af Billedhugger Østlund i Odense. Alle Indskrifterne er Brudstykker af Baggers egen Digtning, men uden Meddelelse derom eller om, *hvor* i denne Versene findes. Nedenstaaende Gengivelse af Stenens Tekst ledsages da her af saadanne Tilføjelser.

Paa Forsiden staar Navnet og ovenover dette det kendte, her forud nævnte sidste Vers af „Ønskerne", — *det* skønne Digt, Bagger skrev, da han var 19 Aar gammel, og hvormed han i 1827 traadte frem for Offentligheden. Forsiden ser saaledes ud:

Men Æren
I skinnende Sølvermor,
Hun svæve ned paa min Grav i Nord,
Hun kæmpe kækt
Imod Glemselens Vold
Og sjunge mit Navn for en yngre Old!

* * *

Carl Bagger.
Levede i Odense fra 1836
Til sin Død 1846.

Gaar man rundt om Stenen, læses paa Sidefladen mod Vest 2 Mottovers af „Min Broders Levned" til Kapitel 17.

Arme forladte,
Ak, Du har ej
Fader, som tro
Kan vise Dig Vej,
Er og Dit Hjerte stærkt,
At Du kan
Savnfri tumles
I fremmede Land?
Arme forladte,
Ikke Din Arm
Slyngtes om Moderens
Elskende Barm;
Aldrig at skue,
Stakkel, Du fik
Glæden i Moderens
Funklende Blik.

Paa Bagsiden — ind mod Byen til — findes et Vers af Digtet „Dampskibet Løven" — som Bagger skrev til sin Thora.

Jeg har Dig elsket,
Hvad de saa end sige,
Saa højt,
Som dette Hjerte elske kan;
Hvor Du var,
Der var og mit Himmerige,
Var mit forjættede,
Tilbedte Land.
Der gik en Straale
Fra Din lyse Pande,
Som spredte Klarhed
I mit mørke Sind,
Og lig et Solblik
Paa de græske Strande,
Skjalv Smilet
Paa Din foraarsfriske Kind.

Og endelig mod Øst atter to Mottovers af „Min Broders Levned", Kapitel 16.

Kun trøstig frem,
Min unge Fod,
Rask over Stub
Og knudret Rod!
Er Stien stejl
Og Dybet brat,
Gaar Trinet
End i bælmørk Nat —
Naar blot i Sjælen
Morgenstunden
I Dæmringsskæret
Er oprunden,
Saa faar vel
Foden Fæste funden!

Stenen blev opstillet i al Stilhed og overgivet Offentligheden uden nogen som helst Højtidelighed. Den sidste Arbejder forlod Pladsen, som da var revet og gjort i Stand, saa omtrent med det sidste Dagskær, før Juleaften oprandt, og Kirkeklokkerne ringede Højtiden ind. Som Afsløringsfest ringede Klokkerne fra Byens Taarne Julefreden ind over den By, der nu afgav Bevis paa, at den mellem sine „henfarne store" (Baggers „Ønskerne") — Ste-

nen stod da og staar fremdeles til Eksempel tæt ved Tietgens Broncestøtte — ogsaa vedkendte sig Carl Baggers Indskud i dansk Aandsliv og vedkendte sig „for en yngre Old", ligesom for mange andre forudgangnes Vedkommende, tillige *ogsaa* at være *Carl Baggers By*.

Carl Baggers Mindesten i Kongens Have i Odense.